

Carles Miró

15 Juliol 2014

Guy de Maupassant (Dieppe, 1850 – París, 1893), deixeble directe de Flaubert, se'l sol considerar, sense que sigui una exageració, al costat d'Edgar Allan Poe, com un dels pares del conte modern, gènere en què escriu tant narracions realistes com fantàstiques i de terror, i és estudiat, imitat i plagiat per autors com O. Henry, Somerset Maugham, Henry James, Anton Txèkhov o Horacio Quiroga, així que és difícil que hi hagi algú que d'una manera o altra no hagi llegit coses seves. Després de l'èxit del conte llarg *Bola de greix* (1880), en deu anys escriu sis novel·les i tres centenars de contes, entre els quals *La Maison Tellier* (1881) i *L'horla* (1887) són potser els més memorables. La seva carrera fulgurant s'acaba quan, als quaranta-un anys, com a conseqüència de la sífilis, es torna definitivament boig.

Carles Miró (Tremp, 1968). Escriptor exigü, traductor de l'anglès i del francès i corrector de català i castellà. És autor de la novel·la *La germana gran* (Premi Documenta, Empúries, 2001) i durant quinze anys s'ha dedicat a la traducció literària (ha traduït Raymond Carver, Jennifer Egan o Edmund de Waal, entre d'altres) i a la correcció d'estil per a diferents editorials.

Eii?

A Pierre Decourcelle.

Estimat amic, no ho entens? No m'estranya. Et penses que m'he tornat boig? Potser m'hi he tornat una mica, però no per les raons que t'imagines.

Sí. Em caso. Vet-ho aquí.

I això que les meves idees i les meves conviccions no han canviat. Trobo que la unió legal és una ximpleria. Estic segur que de cada deu marits n'hi ha vuit de cornuts. I no es mereixen cap altra cosa per haver comès l'estupidesa d'encadenar la seva vida a la d'algú altre, per haver renunciat a l'amor lliure, que és l'única cosa bona i alegre del món, per haver tallat les ales a la fantasia que ens impulsa constantment cap a totes les dones, etc., etc. Em sento més incapaç que mai d'estimar una sola dona, perquè jo sempre estimaria també totes les altres. M'agradaria tenir mil braços i mil llavis, mil... temperaments per ser capaç d'abraçar un exèrcit d'aquests éssers que són alhora encantadors i insignificants.

I, tot i això, em caso.

Hi afegeixo que amb prou feines conec la que serà la meva dona. Només l'he vist quatre o cinc vegades. Sé que no em desagrada; amb això en tinc prou per al que la vull. És baixa, rossa i grassa. Demà passat, desitjaré amb passió una dona alta, morena i prima.

No és rica. Pertany a una família mitjana. És una noia jove com n'hi ha tantes, aptes per al matrimoni, sense virtuts ni defectes visibles, que formen part de la burgesia corrent. Diuen d'ella: «La senyoreta Lajolle és ben maca.» Demà diran: «És molt maca, la senyora Raymon.» En fi, que pertany a la legió de noies honestes amb les quals estaries encantat de casar-te fins al dia que descobrissis que justament prefereixes totes les altres dones a aquella que has triat.

Llavors ¿per què em caso?, diràs.

Amb prou feines m'atreveixo a confessar-te la raó estranya i inversemblant que m'impulsa a aquest acte insensat.

Em caso per no estar sol.

No sé com dir-ho, com fer-me entendre. Et faré llàstima i em menysprearàs, de tan penós que és el meu estat d'ànim.

No em puc quedar sol a les nits. Vull sentir algú a prop meu, a tocar, un ésser que parli, capaç de dir alguna cosa, el que sigui.

Vull poder interrompre-li el son, fer-li una pregunta qualsevol de cop i volta, una pregunta estúpida per sentir una veu, per notar que casa meva està habitada, per notar que allà hi ha una ànima desperta, un cap que funciona, per veure, si tot d'un plegat encenc l'espelma, una cara de persona al meu costat..., perquè... perquè... (em fa vergonya confessar-ho)... perquè tot sol tinc por.

Ai! Encara no m'entens, tu.

No tinc por de cap perill. Si ara entrés un home, el mataria sense alterar-me gens. No tinc por de les aparicions; no crec en res sobrenatural. No em fan por els morts; crec que cada ésser, quan desapareix, queda aniquilat per sempre.

I doncs què?... Doncs això! Que tinc por de mi! Tinc por de la por; por dels espasmes de la meva ment que es trastorna, por d'aquesta horrible sensació de terror incompreensible.

Riu si vols. És una cosa espantosa, sense remei. Tinc por de les parets, dels mobles, dels objectes familiars que, per a mi, cobren vida, una mena de vida animal. Tinc por sobretot del neguit horrible del meu pensament, de la meva raó que se m'escapa pertorbada, esgarriada per una ansietat invisible i misteriosa.

Primer de tot sento una vaga inquietud que se'm fica a l'ànima i em fa venir esgarrifances. Miro al meu voltant. Res! I m'agradaria que hi hagués alguna cosa! Què? Alguna cosa comprensible. Perquè si tinc por és només perquè no entenc la meva por.

Parlo, i tinc por de la meva veu. Camino, i tinc por del que desconec i que hi ha darrere la porta, darrere de la cortina, dins de l'armari, sota el llit. Tot i que sé que no hi ha res enlloc.

Em giro de cop perquè tinc por del que hi ha darrere meu, per més que no hi hagi res i que jo ho sàpigui.

M'esvero, noto que l'esglai m'augmenta; i em tanco a l'habitació; i m'enfonso al llit, i m'amago sota els

llençols; i arronsat, fet una pilota, tanco els ulls amb desesperació, i em quedo així durant un temps interminable amb el pensament que l'espelma encara està encesa a la tauleta de nit i que l'hauria d'apagar. I no m'hi veig amb cor.

No és horrible estar així?

Abans no em passava res d'això. Tornava a casa tranquil·lament. Anava i venia per casa sense que res m'alterés la serenitat de l'esperit. Si m'haguessin explicat quina malaltia de por inversemblant, estúpida i terrible, m'havia de sobrevenir un dia, com hauria rigut!; llavors obria les portes a les fosques segur de mi mateix; em ficava al llit tranquil sense tancar els pestells i no em despertava mai en plena la nit per assegurar-me que totes les obertures de la meva habitació estaven ben tancades.

La cosa va començar l'any passat d'una manera singular.

Era a la tardor, un vespre humit. Quan va anar-se'n la criada, després d'haver-me servit el sopar, vaig pensar què faria. Vaig anar una mica amunt i avall per la meva habitació. Em notava cansat, aixafat sense motiu, incapaç de treballar, sense forces ni per llegir. Una pluja fina tocava els vidres; estava trist, envaït per una d'aquestes tristesses sense causa que et fan venir ganes de plorar, que et fan venir ganes de parlar amb qualsevol per treure't del damunt la càrrega dels teus pensaments.

Em sentia sol. Casa meva em semblava buida com mai ho havia estat. Una solitud immensa i lamentable m'envoltava. Què podia fer? Em vaig asseure. Llavors una impaciència nerviosa em va córrer per les cames. Em vaig aixecar i vaig tornar a anar i venir. Potser tenia una mica febre, perquè em vaig adonar que les mans, que havia ajuntat al darrere, com fem sovint quan passem sols, em cremaven. Llavors una sobtada esgarrifança de fred em va pujar per l'esquena. Vaig pensar que ho feia la humitat de fora, que entrava a casa meva, i em va venir la idea de fer foc. Vaig encendre la llar; era la primera vegada de l'any. I em vaig asseure a mirar les flames. Però aviat la impossibilitat de quedar-me quiet em fer aixecar i vaig entendre que havia de sortir de casa, bellugar-me, trobar algun amic.

Vaig sortir. Vaig anar a casa de tres amics i no en vaig trobar cap, després vaig arribar-me al bulevard, decidit a trobar alguna persona coneguda.

Tot estava trist. Les voreres molles brillaven. Una humitat tèbia, una d'aquestes tebiors que et glacen amb unes esgarrifances sobtades, una tebior pesada de pluja impalpable inundava el carrer, semblava que fatigués i enfosqués la flama dels llums de gas.

Caminava amb un pas insegur i em repetia: «No trobaré a ningú per parlar.»

Vaig repassar unes quantes vegades els cafès, des de la Madeleine fins al *faubourg* Poissonnière. A les taules només hi havia persones tristes que semblava que ni tenien forces per acabar-se les consumicions.

Així vaig voltar molta estona i, cap a mitjanit, em vaig posar en camí per tornar a casa. Estava molt tranquil, però molt cansat. El porter, que se'n va al llit abans de les onze, contra el seu costum em va obrir de seguida, i vaig pensar: «Mira, deu ser que acaba de pujar un altre inquilí.»

Quan surto de casa, sempre dono dues voltes a la clau. Em vaig trobar la porta només tancada de cop, cosa que em va sorprendre. Vaig suposar que m'havien pujat cartes durant la nit.

Vaig entrar. El foc encara estava encès i il·luminava una mica el pis. Vaig agafar una espelma per encendre-la a la llar de foc i, quan vaig mirar davant meu, vaig veure que hi havia algú assegut a la meva butaca que s'escalfava els peus d'esquena a mi.

No vaig tenir gens de por, eh! No, gens ni mica. Em va venir al cap una suposició molt versemblant;

que un dels meus amics m'havia vingut a veure. El porter, que sabia que jo havia sortit, li havia dit que ja tornaria i li havia deixat la seva clau. I totes les circumstàncies del meu retorn, en un segon, em van tornar al pensament: el meu truc contestat de seguida, la porta tancada de cop i prou.

El meu amic, de qui només veia els cabells, s'havia quedat adormit davant del foc mentre m'esperava, i m'hi vaig acostar per despertar-lo. El veia perfectament, un braç li penjava a la dreta; tenia les cames encreuades, l'una damunt de l'altra; el cap, una mica inclinat cap al costat esquerre de la butaca, indicava clarament que dormia. Vaig pensar: Qui és? S'hi veia poc a l'habitació. Vaig allargar la mà per tocar-li l'espatlla!...

Em vaig trobar amb la fusta del seient! No hi havia ningú. La butaca estava buida!

Quin sobresalt, per l'amor de Déu!

De primer, vaig recular com si un perill terrible hagués aparegut davant meu.

Llavors em vaig tombar, amb la sensació que tenia algú al darrere; i de seguida la imperiosa necessitat de tornar a veure la butaca em va fer girar una vegada més. I em vaig quedar palplantat, esbufegant d'horror, tan trasbalsat que només tenia un pensament, a punt de desmaiar-me.

Però sóc un home serè, i de seguida vaig reaccionar. Vaig pensar: «Acabo de tenir una al·lucinació i res més.» I de seguida vaig reflexionar sobre aquest fenomen. El pensament va de pressa en moments així.

Havia tingut una al·lucinació: era un fet indiscutible. Però la meva ment havia conservat tota l'estona la lucidesa, funcionava de manera lògica i regular. Per tant, no hi havia cap trastorn cerebral. Eren només els ulls els que s'havien confós i que m'havien enganyat el pensament. Els ulls havien tingut una visió, una d'aquestes visions que fan creure en els miracles a les persones ingènues. Es tractava d'un accident nerviós de l'aparell òptic, res més, a causa potser d'una mica de congestió.

I vaig encendre l'espelma. Ajupint-me cap al foc, em vaig adonar que tremolava, i em vaig tornar a aixecar d'una revolada, com si algú m'hagués tocat per darrere.

No les tenia totes.

Vaig fer uns quants passos. Vaig parlar en veu alta. Vaig cantar una cançó a mitja veu.

Després vaig tancar la porta de la meva habitació amb doble volta, i em vaig sentir una mica més tranquil. Com a mínim, no podia entrar ningú.

Però em vaig asseure i vaig estar una bona estona rumiant sobre la meva aventura; en acabat, em vaig estirar i vaig bufar l'espelma.

Durant uns quants minuts, tot va anar bé. Reposava estirat al llit, bastant tranquil. Després em va venir la necessitat de mirar a la meva habitació i em vaig posar de costat.

Al foc només hi havia dues o tres brases vermelles, que il·luminaven fins als peus de la butaca, i em va semblar que hi tornava a veure l'home assegut.

Vaig encendre un misto amb un moviment ràpid. M'havia equivocat, ja no veia res.

Em vaig aixecar, per això, i vaig anar a amagar la butaca darrere el llit.

Després vaig tornar a apagar el llum i vaig provar d'agafar el son. No havia perdut la consciència durant més de cinc minuts, quan vaig veure, en un somni i netament com si fos real, tota l'escena

d'aquella nit. Em vaig despertar commocionat, i, després d'haver encès la llum, em vaig quedar assegut al llit, sense ni atrevir-me a provar de dormir.

Però dues vegades la son em va dominar, a desgrat meu, durant uns quants segons. Dues vegades vaig tornar a veure aquella cosa. Vaig creure que m'havia tornat boig.

Quan es va fer clar, em vaig sentir curat i vaig dormir pacíficament fins al migdia.

S'havia acabat, acabat del tot. Havia tingut febre, un malson, què sé jo. En fi, que havia estat malalt. De totes maneres, em sentia molt ridícul.

Vaig passar aquell dia molt alegre. Vaig sopar en un restaurant, vaig anar a veure un espectacle i, en acabat, em vaig disposar a tornar a casa. Però al moment que m'hi acostava una inquietud estranya em va envair. Tenia por de tornar-lo a veure, a ell. No és que tingués por d'ell, ni de la seva presència, en la qual no creia, sinó que tenia por d'un nou trastorn dels meus ulls, por de l'al·lucinació, por del terror que s'apoderaria de mi.

Durant més d'una hora, vaig anar amunt i avall per la vorera; va arribar un moment que em vaig sentir massa ridícul i vaig entrar a casa. Esbufegava tant que ni podia pujar l'escala. Em vaig quedar més de deu minuts al replà, i després, de cop i volta, em va venir una onada de coratge i vaig recuperar l'ànim. Vaig introduir la clau al pany; em vaig precipitar cap endavant amb una espelma a la mà, vaig tancar d'un cop de peu la porta entreoberta de la meva habitació, i vaig llançar una mirada esfereïda cap a la xemeneia. No hi vaig veure ningú.

«Ah!...»

Quin descans! Quina alegria! Quin alleujament! Anava i venia amb un aire animós. Però no estava tranquil; em girava sobresaltat; l'ombra dels racons em desassossegava.

Vaig dormir malament, no van parar de despertar-me sorolls imaginaris. Però no el vaig veure. No. S'havia acabat!

Des d'aquell dia que tinc por d'estar sol a les nits. La noto aquí, al costat meu, al voltant meu, la visió. No se m'ha tornat a aparèixer. Ah, no! I, d'altra banda, tant és, perquè no hi crec, perquè sé que no és res!

M'amoïna, per això, perquè hi penso contínuament. La mà li penjava del costat dret, el cap estava inclinat del costat esquerre com un home que dorm... Au va, prou, per l'amor Déu! No hi vull pensar més!

Però, llavors, què és aquesta obsessió? Per què aquesta persistència? Tenia els peus molt a prop del foc!

M'obsessiona, és una bogeria, però és així. Qui és? Ja sé que no existeix, que no és ningú! Només existeix en la meva aprehensió, en el meu temor, en la meva angoixa! Va, prou!

Sí, però ja puc esforçar-me a buscar-hi explicacions, que no em puc estar sol a casa, perquè ell hi és. Ja no el veuré més, ho sé, ja no apareixerà més, s'ha acabat, això. Però igualment no me'l trec del cap. Es manté invisible, cosa que no li impedeix de ser-hi. És darrere les portes, a l'armari tancat, sota el llit, a tots els racons foscos, a totes les ombres. Si miro darrere la porta, si obro l'armari, si abaixo el llum per mirar sota el llit, si il·lumino els racons de l'habitació, les ombres, ja no hi és; però llavors el noto darrere meu. Em giro, tot i que estic segur que no el veuré, que no el veuré més. No per això deixa de ser darrere meu.

És una cosa estúpida però atroç. Què vols? No hi puc fer res.

Però si hi som dos, a casa meva, noto, sí, noto amb certesa que ja no hi serà més! Perquè hi és perquè estic sol, només perquè estic sol!

Anuncis

53 €

0 €

Categoria : El traduït

Etiquetes : Carles Miró, Guy de Maupassant

Bloc a WordPress.com.